

ABONAMENT:

Pe an 6 cor.; pe 1/2 an 3 cor.
Pentru economi numai 4 cor. pe an.
Pentru România pe an 15 Lei.
Manuscripte nu se redau.

LIBERTATEA

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifă cu
prețuri foarte moderate.
Abonamentele se plătesc înainte.
Apare în fiecare Sâmbătă.

Biciul?

Știrile mai nouă din Pesta sunt foarte alarmante: Vorbesc de prigoniri politice extraordinare: risipirea dietei, nițirea foilor, desființarea de partide politice, — apropierea unor zile politice foarte pline de încercări. Dăm știrile acestea la „Mai nou“, pe pagina a 3-a.

Iarăși ruptură.

Toată țara dorește sincer să vadă restabilită pacea între M. Sa Domnitorul și între cercurile politice în stare a purta frinele țării.

Și toată lumea nădăjduia, că pacea asta va și veni, ca sfârșit al nouălor pertractări ce se începuseră între kossuthiști și Maestatea Sa Regele.

Sfârșitul însă a fost tot cel vechiu: la înțelegere nu s'a ajuns. Ruptura între Domnitorul încoronat și partidul din dietă care ar fi la rînd a lua frinele țării, — s'a făcut de nou! Azi stau tot așa de rău nădejdiile păcii, ca înainte cu jumătate de an, cu un an, cu ori-cînd dela alegeri încoace!

Cine a fost cerbicos?

Cînd e să se facă pace între doi războitori, trebuie să lase și unul și altul din cerbicea sa tare.

Domnitorul încoronat a dat dovezi că vrea pacea. Căci deși în trecut era mai zgîrcit în îngăduințe, de data asta le-a dat de știre Ungurilor, că lasă într'un punct să fie voia lor: la judecătorile militare din Ungaria, unde azi să dau judecățile tot nemțește, lasă să se introducă limba ungurească. Incolo însă ține la limba germană în armată și la formele vechi, în afară de ce făgăduise încă sub Széll că va schimba.

La asta kossuthiștii au răspuns nu tot așa de pacinic, ci ei au zis: Ținem la tot ce am cerut în adresa noastră înaintată încă din dietă (în care cer schimbările cari au tras după ele războirea și toată valma de azi din țară). La atîta numai să învoiesc, că decamdată să se lase la o parte, atîrnate de cuiu, toate cererile lor față de armată, iar' după-ce vor fi la putere și cînd vor afla de bine, să poată reveni asupra lor. Vor face o lege nouă de alegeri (pe gust kossuthist) apoi chemînd țara la alegeri nouă, vor întreba pe înșiși alegătorii, de mai cer ei schimbările la miliție ori o lăasă în forma de azi. (Deci de vor porunci csikoș-ii de pe pustă, atunci dreptul dat azi prin legi Măestății sale asupra armatei, să cadă!) Incolo cer rupere economică de Austria îndată ce să da privilegii și-s pregătite lucrurile, — apoi mîna de tot slobodă înlăuntrul (față de nemaghiari adecă), ba ceva nou: pe slujbașii lăpădați de guvernul de acum alui Fejérváry, să aibă drept a-i reageza în slujbe; și pe de-asupra: dreptul dat de legile de azi Măestății de a închide și a amina dieta cînd vrea și pe cîtă vreme o vrea, încă să fie supus unei noue „regulări“, după cum va afla de bine dieta kossuthistă.

Numai atîtea lucruri au cerut ei dintr'o răsufiere, dela Maestatea Sa, ca mai nou.

Punct și pauză!..

Maestatea Sa a primit destul de pacinic și părințește pe groful Andrassy care a mers la El cu răvașul îngîmfat al kossuthiștilor. A primit din mîna lui hîrtia războinică ce i-au trimis-o drept răspuns la a Sa cea mult mai pacinică, — apoi ca mîne i-a dat următorul răspuns:

„Deoarece-ce cercetarea asupra cererilor coaliției, date înainte de contele Andrassy, a aflat, că acele cereri cuprind în sine respingerea punctului „de vedere al Regelui, — lucrarea (de împăciuire) a contelui Andrassy, să socote „de încheiată“.

Punct și pauză. Și prost de tot ce va urma după asta.

Par' că acum să vede mai bine rostul sfătuirilor militare ce au avut loc la Curtea Împărătească, fiind de față toți comandanții corpurilor din Ungaria și Ardeal.

Căci după asta nu poate urma decît o stăpînire a puterii brute, a unui guvern răzimat pe baionete! Vom petrece încă zile urite.

Pocăință?

Ziarul „Magyarország“ din Pesta, e cunoscut pentru șovinismul său. E dintre cele mai rele de gură între foile maghiare, vorbind totdeauna despre popoarele nemaghiare, ca despre niște sclavi ai jidanașilor din redacția acelei foi. Sunt copii răsfățați, crescuți sub aripile lui Bartha Miklósi, care așa scria, ca și cînd i-ar fi lumea prea strîmă pentru neamul unguresc!

În această foaie ne pare tare interesant articolul de mai jos, un fel de semn al vremii. A fost scris în zilele mergerii soliei kossuthiste la Viena. El sună:

Ațîțarea naționalităților.

Până acum numai în planurile Vienei am cunoscut năzuința, de a ațîța naționalitățile (nemaghiare din Ungaria) și a le folosi contra neamului unguresc. Mai nou însă și aici acasă (în Ungaria) să vadă arătări, cari ar dori, să ducă naționalitățile în contra maghiarimei celei ce luptă pentru drepturile sale, și prin aceasta să împartă puterile maghiarimii și să le slăbească.

Unii (dintre politiciii unguri adecă), cu un șovinism fals, gol și prost, dar' crezut ca tare „plăcut“ mulțimii, să silesc a stîrni între cetățenii de limbi felurite ai țării, pizmă și împărechieri, fără a să gîndi, că prin asta fac serviciu numai Vienei.

Ei cer, ca Maghiarimea, în loc să-și folosească toată puterea în contra Vienei, să-și ducă toate puterile în luptă contra naționalităților, și pe acestea să se silească a le „maghiariza“, cu foc, cu fier!

Dar' — zice foaia ungurească schimbată la față, — năzuința politicii ungurești n'a fost nici odată aceea, ca să maghiarizeze cu foc și cu fier pe naționalități! (Da de unde! Totdeauna v'ați purtat și vă purtați, ca mieii Domnului cu noi! Red. „Libertatea“.)

Adevărata tradiție mare națională la noi e aceea, că în această țară, fiecare cetățean să-și găsească un *adăpost pacinic*

(mai ales noi Români îl avem pacinic de tot! Red. „Lib.“), și în această țară nimeni să nu sufere nici o tulburare pentru limba lui, pentru credința lui!

În vremea domniei partidului „liberal“ (alui Tisza cel căzut), cînd partidul nu putea face nimic față de Viena, e de înțeles, că acel partid, ca să-și copere fața politicii sale nenaționale, să întorcea și serăstea într'una asupra popoarelor nemaghiare, dar' mai mult cu vorba decît cu fapta!

Folos n'a adus acea politică de vorbe goale (de maghiarizare), urmări păgubitoare însă, da, a avut: a ațîțat neîncredere și ură între maghiarime și popoarele nemaghiare!

Politica ungurească cea adevărat națională (cea de azi vă e jidovească, nu adevărat „națională!“ Red. „Lib.“) nu are lipsă de astfel de arme ticăloase!

Maghiarul de baștină nu poate înțelege aceea, că de ce e de lipsă ca el să urască și să prigonească pe acela, care s'a născut de altă limbă și e și el altfel cetățean credincios al patriei?

Căci dacă îl urești și-l prigonești, cum să aștepti dela el credință și alipire?

Politica națională maghiară, poate avea în asta privință numai un scop; a da privilegii fiecărui cetățean nemaghiar, de a învîța limba ungurească ca limba statului, chiar și în interesul său propriu

Ori-ce țintă ce ar trece peste atîta, cum ar fi: maghiarizarea cu sila, restrîngerea neutîrării bisericăști (a nemaghiarilor): ar fi o *sfortare zadarnică, păgubitoare și fără minte, care numai îngreunează deslegarea chestiei de naționalități, slăbește puterea națiunii ungare, și primejduiește neatințarea noastră de stat și națională.*

Ar fi într'adevăr timpul suprem, (cînsul al 11-lea) ca acești politici scurți văzători, să înceteze cu sfortările lor!

Avem noi destul năcaz cu Viena, de ce ne mai sporim dușmanii și aici acasă?*

Iată un grai cinstit rostit de o foaie ungurească, care până mai ieri alerga stîlbuie pe cîmpii nebuni ai șovinismului și ai urei a tot ce nu e maghiar.

Dacă aceste idei s'ar lua cu toată cinstea și sinceritatea de piatră a unghiului, pentru a începe lucrarea de împăcare între națiunea ungurească și cele nemaghiare, — suntem siguri că în cîteva zile pacea și frăția, care arîntăripășirea țării în afară, față cu ori-și-ce potrivnic, — s'ar putea încheia!

Dar' tare ne e teamă, că glasul acesta e numai descoperirea inimii în o clipă cînd Viena toarnă pe capul șovinistilor dușuri de apă rece, iar' ca mîne, aceeași foaie va recădea în vechile gropi și păcate, de a-și crede atot-puternic neamul și a călca în copite ori-ce drept, ori-ce cerere legiuită a popoarelor nemaghiare, despre care în acest ceas greu, a știut vorbi cuminte.

Ce va urma?

După noua rupere între Domnitor și partidele dietale întovărășite în „coaliție“ ce va urma? Iată gîndul cu care își sparg capul azi toți cei-ce vorbesc ori scriu despre treburile din politica mare a țării.

Guvernul ține în taină planurile sale. Din pășirea lui aspră față de slujbașii comitatelor, cari să mai îndărătnicesc contra lui, să poată socoti însă, că are de gînd a păși cu toată asprimea contra ce lor ce, ici ori colo, pun pedeci în mișcarea mașinării statului. Acum tot mai des și mai hotărît lapădă din slujbă pe vicișpani, protonotari, fisolgăbirae și alții, cari undeva nu vreau să se supună. Cîte un trimis ministerial vine cu vicișpanul ori fisolgăbirăul cel nou, numiți de guvern, și da afară de jandarmii pe cel vechiu și neaplecat. Așa s'a făcut în vre-o 5-6 locuri dup'olaltă.

Acum vine la rînd dieta, ca aceea care a dat așa-zicînd cuvîntul de bătaie peste toată țara.

Față de ea să vorbește că Maestatea Sa va păși la fel de aspru: înainte de a mai ajunge să se întrunească și să mai sloboadă în țară rachete roșii kossuthiste, Maestatea Sa va amina-o de nou, dar' nu pe 2-3 luni, ci până la sfîrșitul anului 1906, — cînd apoi o va disolva (va vesti-o că e risipită de tot) prin scrisoarea prea înaltă și nu va chema țara la alegeri nouă, până ce va afla de bine.

Iar' până atunci va ocîrmi țara, prin porunci împărătești — crăești, — va încheia contractele economice tot prin astfel de porunci prea-înalte, — etc., — ceea-ce e atît cît: ocîrmuire cu puterea, sau „absolutizim“.

Așa povestesc foile ungurești în săle. Cit să va adeveri din toate astea, vom vedea.

Judecată aspră.

— Glasul unui Ungar din Anglia, despre ostîndirile gazetărilor dela noi. —

Contele Ervin Batthyányi, care trăește în Londra, în această cetate-metropolă a celei mai înaintate națiuni, a Englezilor, în a căror țară drepturile cetățenești să bucură de cele mai largi libertăți, — scrie în „Budapesti Napló“ din Pesta (numărul dela 4 Februarie), un articol pus în fruntea foii, în care aduce o foarte aspră judecată asupra tribunalelor din Ungaria, asupra procurorilor nostri cei vireji față de scriitorii dela foi, și asupra juraților înșiși.

Contele Batthyányi e unul dintre cei mai luminați fii ai neamului unguresc, iar' trăind în mijlocul unui popor cult și cu adevărat liber și liberal, — așa i-s'au nobilitat vederile și simțămintele, că el scrie cuprins de adevărata rușine de cele ce vede că fac frații săi de acasă. Iată cîteva părți din scrisoarea lui:

London, la sfîrșitul lui Ian. 1906.

„Ca o suflare șuerătoare și aducînd duhoare rea, mă ating aici din cînd în cînd, cîte o știre, pe care o cetesc prin foile maghiare. Oprite de adunări, confiscare de foi, procese de presă (contra re-

dactorilor dela gazete), ici temniță de 3-4 luni, dincolo un an, — ce va să zică asta?

„Dacă omul trăește aici o vreme, își și uită că mai sunt fări, în cari omul nu e iertat să spună și să scrie tot ce gîndește! Ba ești aplicat a ținea ca tare de ris aceste judecăți, — dacă nu te-ar durea atîta.

„Cunoscuții mei Englezi vin de știricesc la mine despre atari lucruri, cu multă curiositate (ca despre niște comedii interesante), ori apoi cu binevoitoare trecere peste ele, sau cu o compătîmire superioară.

„Ei (Englezii) așa au auzit, că în Ungaria este deplină libertate de presă (de scris), — și la ei libertatea de presă atîta înseamnă, că nimeni nu-și bate capul cu aceea, că cutare ce scrie și ce tipărește. Că pe cineva să-l poți băga în temniță pentru-că și-a arătat o părere oare-care a sa, asta la ei e de neînțeles!

Și nici nu e vorba despre socialiști ori anarhiști, ci despre bărbați patrioți, cari respectă legile și-s tare de cinste.

Și aci contele Batthyányi publică scrisoarea ce-a primit-o dela un anumit Csizmadia Sándor, închis la Vaj pentru „ațîțare contra clasei“, (contra păturei de bogățani). Csizmadia scrie la o foaie socialistă și spune că de 10 ani de cînd s'a dat pe cariera de gazetar, încă n'a fost fără proces de presă. Atîta stă pe-afară, cît poate împinge și trăgăna cîte un proces ce-i în curgere. Apoi iară-l sună cheile temniței la spate. El își încheie scrisoarea cătră groful Batthyányi a așa:

„Așa ne prigonesc (pe scriitorii de foi cari nu-s pe placul procurorilor), ca și cum revoluția ațîțată de noi, ar mugli afară pe strade, — pe cînd de fapt peste tot locul e o așa liniște, ca într'un mormînt!“

La aceste cuvinte și la această scrisoare, contele ungar, nobilitat prin viața sa între iubitorii de libertate Englezi, scrie:

„Scrisoarea asta e așa de limpede, că nu multe mai am de zis la ea. E fapt, că în Ungaria o clică (o ceată lacomă) de cetățeni, (înțelege pe bogățani), de „gentry“ (înțelege pe domnișorii neiuibitori de muncă, ci de a trăi din de-a gata) și de slujbași, lucrează cu plan într'aceea, ca în Ungaria ori-ce cultivare, gîndire liberă și arătare liberă a părerilor, să fie făcută peste puțină, — iar' lucrul acesta societatea ungară îl sufere în tăcere!

„Să însemneze oare asta, că în Ungaria, în afară de cei prigoniți, nu sunt decît oameni mărginiți, reacționari și cu rea voință? Nu. Este destul de bun percent de inteligențe moderne și cugetători liberi.

„Cum se poate însă atunci totuși, ca cei cîțiva procurori, judecători și jurați, să poată băga în temnițe și să amuțească pe aceia, cari își spun liber credința sufletului lor,

fără ca să fie ei (procurorii, judecătorii și jurații) *pedepsiți pentru asta?*

Ori-ce om cinstit simte, știe, și propovăduiește, că ce *purcedere fără minte și plină de rușine e aceasta!*¹⁴

Și așa mai departe scrie contele unгур, plin de mâhnire despre cele ce vede că se petrec în patria lui, și cari de acolo, dintre alți oameni, de sub alt cer, mai albastru, mai senin, mai liber, — le vede așa de urtite, de nedrepte, de mici de suflet!

El încheie spunând, că pentru a pune capăt acestor stări de nimic, trebuie pornită luptă mare pentru a câștiga cel mai nețărmurit drept de liberă întrunire, — ori-ce adunări publice să fie iertate, să nu mai aibă nimenea drept a le opri ca azi, — apoi cel mai larg drept de a vorbi în adunări tot ce vrei, și cel mai larg drept de a scrie în foi tot ce vrei!

Iar' până „domnii“ de azi nu dau aceste drepturi, lucrătorimea să pornească boicotarea lor, așa anume, că la nici un procuror, la nici un judecător, la nici un jurat care a osîndit pe astfel de luptători pentru drepturile mulțimii, să nu mai vree nici un palmaș de rînd a-l călca curtea și a-i lucra vre-un lucru! C'apoi vor învâța ei minte, a cinsti mai bine pe mulțimea muncitoare, fără care nici ei nu pot trăi!

Iată ideile unui Ungur, ajuns foarte luminat și iubitor de libertate prin traiul în mijlocul unui popor cult și adevărat liber, ca cel englezesc.

Oare câți din frații lui de acasă s'or putea ridica până la această înălțime de gândire și l'or înțelege și i-or primi ideile?

Adunarea poporală dela Ittebe.

— Raport spec. al „Libertății“. —

Sirbii din comuna fruntașă Ittebe (com. Torontal) au ținut o adunare poporală naționalistă în 28 Ian. Ideea adunării au pornit-o Sirbii, dar' au luat parte și Românii din jur, ca să se dovedească mai viu simțul de naționalitate. Obiectul adunării a fost: 1. Despre situația politică. 2. Votul universal.

FOIȚĂ

Inștrăinat...

— Din viața unui nebun. —

Sara era scaldată în răcoare. Amăgindu-să cu vorba, pătrundeau tot mai mult în troianul holdelor din vale. — Satul rămăsese departe în urmă.

La o cotitură de drum le răsare înainte o umbră de om. Zdrențuit și fără căciula, sarea copilărește într'un picior, mormurind încet o înșinare de cîntec. ...Ta-ra-ra-ra...ta-ra-ra-ra...

Străinului i-s'a părut ciudată arătarea. Văzîndu-l surprins, învățătoarea-i zice întrebător:

— Nu-l cunoști?
— De unde!..
— E Gheorghe Nebunul..

Cum i-a zărit, s'a dat cuminte la o parte. Sta cu mînile la piept în semn de cinste, așteptînd smerit să treacă de el.

— E o poveste tristă cu omul acesta...

Să opresc dinaintea înduioșitorului nebun. — Hainele îi erau petec peste petec, n'ai fi găsit loc de-o palmă să nu fie cirpît. Piepții minteanului erau înzeuați cu ciasornice micuțe de pe la bilcuri.

Adunarea și-a ales doi președinți, din partea Sirbilor pe proprietarul Toșa Raici, de notar pe învățătorul Svetozar Laiber, din partea Românilor pe părintele Vichentie Petrovici din Torac, de notar stud. în drept Cornel Petrovici.

Președintele Toșa Raici mulțumeste călduros pentru încrederea poporului și dă cuvînt d-lui Iașa Tomici, redactor la „Zastava“, care desfașură cu cuvinte potrivite situațiunea politică; în partea a doua a vorbirii cere votul universal fără care nu să pot schimba stările de acum. Vorbirea i-a fost adese-ori intreruptă de aplauzele poporului.

După el a vorbit părintele V. Petrovici despre situația politică mai ales ce privește naționalitățile, și atinge, că cu votul universal fără privire la cetitul și scrisul în limba maghiară, am fi și noi naționalitățile îndreptățite, că avem putere de a trimite mai mulți reprezentatori în dieta țării.

La cuvintele părintelui Petrovici. răspund și doi Maghiari din Ittebe, anume: Krizbáy și Mészáros, cari zic, că nu cu votul universal își vor ajunge naționalitățile scopul, ci alieze-se numai la „coalitiie“, (la Kossuthiști) și să lupte cu ei alătura pentru neațmînarea patriei, și dacă Ungaria va fi neațmînoare, atunci și naționalitățile vor fi mai libere.

Dar' părintele Petrovici, cere înti dovezi de apropiere din partea maghiarilor cătră naționalități; atunci își pleacă capul înaintea Maghiarilor, dar pîn' atunci îndeamnă naționalitățile la frație și solidaritate, că cu atît să fie mai puternici în luptele lor.

La sfîrșit învățătorul Svetozar Laiber a cerut sprijinul celorlalte naționalități la lupta Sirbilor. Adunarea cu aceasta s'a încheie.

După adunare tamburașii din Ittebe intonară imnul Sirbilor, și toți plecară la banchet. În decursul banchetului dl Iașa Tomici își închină paharul pentru părintele V. Petrovici, numindu-l luptătorul energetic al Torontalului, iar' părintele Petrovici deșertă paharul pentru izbînda luptei naționalităților. Urmează apoi toasturile d-lor Svetozar Laiber și Toșa Raici și finindu-să banchetul

— Și toate-s puse la aceeași oră... Străinul privește mai de-aproape și rămîne incurcat.

Nebunul să pleacă tainic și zice încet:

— Ssss... la opt ceasuri vine pașa... Avea fața sbircită și arsă, strînsă ca o pungă argăsită. Parul îi era negru ca pana corbului.

E cel mai bătrîn de pe văile aces-tea, a pășit peste sute de ani. Bruma musteților lui i-a încremenit în creții gurei, ca niște otavă neplouată la timp.

— Și cum să ține de nu albește? Fața nebunului să luminează de un zîmbet neghiob. Ochii lui spălăciți să încase în sbirciturile boțite ale obrazului.

— Numai el știe în ce-și ține puterea. De-l întreabă cineva de asta, rîde cu incuri, să hlizește ca omul ce cunoaște ascunzătoarea unui lucru căutat de vrăjmașii lui.

— Mă mir că nu-l îngrijii mai bine de strae, uite ce sdrențuit umbli...

Mh... hainele de pe el fs de cînd era copil de casă la pașa din Tulcea. Pune petec peste petec, și le cirpește singur, dar' nu le-ar schimba nici pe fireți crăiești.

— Curios lucrul!..

— Eu socot că zilele i-să țîn în sdrențele de pe dînsul, cusute ca-ntr'un blăstăm, țasute în vrăjirea aturisită a cirpitorilor. Sunt încredințată că de îndată ce s'ar lăpăda flendurile de pe el, s'ar risipi la pămînt îmbătrînit, s'ar topl, cum să topesc cadavrele fe-

trăiu seara, oaspeții să imprăție impresionați adnc de buna frație între fiii celor două naționalități dovedită la acest privilegiu.

IN RUSIA

Revoluția e în apunere.

Abia ici-colo, folosind privilegiul că paza militară nu e peste tot locul destulă, — să mai întimplă cite o izbucnire, ca o eșire de ultimă flacăară de sub vatra de spuză pe urma unui foc mare.

Așa în orașul Bromie (lîngă Varșovia) socialiștii revoltați au atacat în 7 Febr. posta, au omorît pe șeful poștei și au răpit banii din casa poștei.

În orașul Kansk au omorît pe ofițerul Ciarnievski, intrînd la el pe neașteptate.

În orașul Sucum însuși primarul a perit din oraș, dimpreună cu toată averea orașului, vre-o 150.000 ruble. Nu să știe el le-a furat și a fugit, ori banda le-a răpit și l-au luat și pe el cu sine spre a incurca lumea?

Nenorocii matrozi (soldați de marină) de pe corabia „Potemkin“, cea care în vara trecută s'a revoltat și a făcut atîta zvon în jurul său prin vagabundarea pe Marea Neagră, bîgînd în spaimă țermii rusești, îndeosebi pe orașul Odessa, dela care a scos cu slla hrană și cărbuni, — stau azi înaintea tribunalului militar rusesc.

Precum să știe foarte mulți dintre matrozi, după-ce corabia s'a dat prînsă în mînile autorităților Române din Constanța, au pășit pe pămîntul României liberi, și și-au căutat lucru în țară ori au trecut în alte țări. Și după învoiala dintre state, astfel de fugari militari și politici, nu să prind și nu să dau napoi țării ce-i urmărește.

O parte din matrozi însă, știindu-să nevinovați ori nădăduind scăpare cumva, duși de dorul de patrie, de casă, de părinți, s'au întors în Rusia.

Acum stau toți prînși înaintea tribunalului militar. Sunt de toți 68 matrozi și 2 ofițeri și 1 medic militar, ca acuzați.

Pornitorii revoluției de pe corabie și conducătorii ei, sunt și azi fugari prin țările vecine, și acești 71 de nenorociți sunt învinuiți numai cu

rite multă vreme de atingerea aerului, la desmerdarea unei aripe de aburire.

— Cum ș'a sărit el din fire?

— E la mijloc o întimplare amestecată cu dragoste... la să vezi...

Domnișoara învățătoare să îndreaptă către nebun:

— Gheorghe... El tresare. Rămîne smerit, cu mînile la piept în semn de cinste.

— Îți plac eu ție?

— Ești frumoasă... frumoasă ca o zi liniștită de primăvară, dar' tot mai frumoasă era Djeni a mea...

Ochii spălăciți ai nebunului s'apring, căutînd nehotărît așa înainte.

— Îți sunt eu dragă, Gheorge?

— Imi ești dragă... dragă ca lumina soarelui de primăvară, dar' tot mai dragă îmi era Djeni a mea...

Din colțul ochilor lui să desprind două mărgeluțe de lacrimi și lunecă prin sbirciturile uscate în lungul obrazului.

— Gheorghe, nu mă cunoști?

— Nu!

— Eu sunt Djeni... — Tu?

Tremurînd ca-n fața unei minuni, el s'apropie umilit, luînd în mînile lui cojite, zăpada degetelelor moi a învățătoarei.

— Dacă ești tu Djeni, unde-i inelul ce și-am adus în dar, cînd m'am întors cu pașa de la Meca?

— L'am prăpădit.

Nebunul dă trist din cap, înfiorîndu-și buzele de-o luminare amară:

lucruri mai mici, că n'au lucrat la împedecarea izbucnirii revoluției, etc. Dar' și pentru aceștia legea militară aspră, n'are altă pedeapsă, decît *moarte prin glonț!*

Pertractarea e foarte mișcătoare și va ținea macar două săptămîni, înaintea tribunalului militar din Sebastopol.

Corespondență

Geoagiu, 6 Faur 1906.

Domnule redactor!

Duminecă seara, în 4 l. c. n., s'a dat în sala școalei române din Geoagiu o reprezentație teatrală, al cărei reușită atît morală, cit și materială ne îndeamnă să stărîm nițel asupra ei.

Constat cu plăcere, că sala amintită abia încăpea publicul, constătător în parte covîrșitoare din cîrturari, care să adunase atît de aici, cit și din jur, ca să asiste la reprezentație, iar' cocoșele — s'o spunem verde — să joace.

Poate și din acest motiv s'a observat oare-care impaciență din partea publicului, cînd în loc de 7 ore seara, teatrul să începu la 8 1/2. N'ar fi rău dacă arangerii astor-fel de reprezentații, ar îngrijii ca hina să fie pusă în ordine pe cînd să adună publicul; în pauze să nu să facă mai mare gălăgie după culise decît în sală... — etc. Pentru disciplina în aceste privințe, e recomandabil, ca un membru din comitetul arangiator să fie totdată și regisor.

Să începe reprezentația. Un rls general să sfîrni cînd servitorul (dl Luca Pallade) din prima piesă („Otrava femeiască“, de Țîntar) dereteca prin odaie și cerca „să perieze“ cite ceva din buzunarele paltonului stăpînului. Acel stăpîn era un redactor, Tiberiu Câmpian (dl Nicolae Botean), înșurat de curînd cu Lenuța (doara Anuța Florescu-Dudaș), care era mîhnită, că bărbătețul său rămînea cam tîrziu prin redacție. În sfîrșit dîntr'o presupusă epistolă de amor „să convinge“ despre trădarea lui redactor și de supărare să otrăvește. Noroc cu servitorul, la poruncă, aleargă după domnu doftor (dl Lazar Stolica), și într'aceea sosl și dl redactor și amîndoi tîmăduesc pe cocoana.

— Nu ești tu Djeni... Djeni ș'ar fi pierdut mințile, de prăpădia inelul...

Învățătoarea să ncruntă cu prefacere și prinzînd pe nebun de umere îl zgudue cu groază:

— Pașa, Gheorghe! — fugi că vine pașa!..

A pornit ca o mînie prin lanul de popușoi, perînd în troianul de verdeată ca o bucată de fer într'o movilă de puf. Piriau hlujenii în urma lui, de părea că străbate prin ei o fiară gonită.

— Ce-i asta?

— De tînr a slujit la pașa din Tulcea. Pașa avea o singură fată, pe Djeni.

Copiii s'au iubit mult...

Odată pleacă pașa prin ținutul său cu vederea. Acasă lasă știrea că va veni a doua zi pe la ceasurile opt.

Îndrăgostiții au rămas singuri.

Ziua a trecut ca o amintire din copilărie. Ș'au purtat visurile pe sub bolțile livezei, ameițiți de beția fermecătoare a stringerilor în brațe. În amestecul răpunător al răsufărilor, ș'au șoptit făgădueli de trăinicie în iubire. — Prin frunzarii boltelor paserile să jucau sburdalnice, cîntîndu-le imnul dragostelor nevinovate.

Cu venirea nopții s'au închis în iatac. — Orologiul era pus pe mîsuța de lîngă pat, tictăcînd supărător o prevestire urtă.

Somnul le-a fost tulburat, Gheorghe sărea din brațele odichnei ca mușcat de șarpe, să vadă de nu s'apropie veni-

Piesa a produs ilaritate, deși rolul doftorului trebuia predat cu mai puțin timitate. Cit mai natural.

* Punctul II a fost „Idil la țeară“, piesă de Juin și Fleurex (nu de Alexandri, cum s'a pus în Invitări), localisată de dna Maria Băiulescu.

Rolurile principale ale lui Berbec (dl Ioan Francu) și Smaranda (dna preoteasă Ludovica Pop) au fost bine interpretate și, cu toată sfiala dela început, dna Pop e vrednică de recunoștință, pentru zelul ce l-a manifestat întru reușita reprezentației. Nu mai puțin dl învățător Francu, care prin jocul său natural, își făcea impresia unui actor de profesiune.

Celelalte roluri încă au mers binișor și publicul a răsplătit cu aplauze sincere străduința frumoasă a diletanților.

La ora 10 1/2 s'a început jocul cu vesela și strămoșasca Horă, la care s'au prins toți citi au vrut să joace și citi au avut loc. Ceialalți au stat de au privit. La unii li-s'o fi aprins inima, altora călcîele. Bătrînii și-or fi înprospătat amintiri din tinerețe. Tinerii și-or fi urzit planuri de bătrînețe... Căreș cu dorințele și visurile sale. Iar' eu stăteam cit în picioare, cit pe scaun, însemîndu-mi din cei-ce au fost la reprezentație: Au fost toți cîrturarii noștri din Geoagiu și mulți din alte părți: dna și dl Popovici (Gelmar); dl notar Herlea (Vîntura) cu doșoarele Elena, Mariși și Emilia; dna și doșora Cristea (Bozeș); familiile Popovici (Cib); Glodean (Ardeu); Hancăș (Glod); Truca (Romoșel); Safta (Romos) și alții.

Dimineața la 3 1/2 eu am mers acasă, lăsînd pe unii jucînd, pe ceialalți veselidu-să și mi-să pare mulți s'au tot veselit până Luni la amiază...

Mulțumitor e și rezultatul material. Socoteala regulată va urma la timpul său, iar' de-oacmdata am aflat, că venitul curat face cam 50 coroane, care să va întrebuița pentru școală.

O altă convenire frumoasă așteptăm pe 22 Faur; din privilegiul adunării generale a băncei „Geogeană“.

Cele bune înainte; căci de năcazuri suntem sături!

Privitor.

rea stăpînului. Dormea îmbrăcat, ca să-i vie ușor la trezire.

S'o fi amestecat la mijloc vr'un vînt necurat...

De la un timp ceasornicul s'a oprit din mers și îndrăgostiții s'au înșelat cu somnul până în prinzul mare.

Cînd vine pașa a doua zi, toată curtea era în picioare, numai Djeni și cu Gheorghe lipsiau.

Unul din slujitori ridică scările palatului, strigă prin săli, caută prin camere, până-i găsește adormiți în iatac. Să pleacă și clătînînd încet patul, zice: — „Pașa, Gheorghe!.. — scoală că vine pașa!..“ S'a smuncit năuc din înlănțuirile fetei ș'a luat'o la fugă printre harțați ca un zănatec, rătăcînd afară, departe, prin pustiul locurilor acelora.

Atunci a înebunit dînsul.

Cită vreme a trecut în urmă, nu poate nimeni să spue. L'a apucat toată lumea umbînd așa hai-hui din sat în sat, neprimînd altă pomană decît mîncarea lui. Pe timpul iarmarocelor copiii îi cumpără ceasornice de tinichea și nebunul le prinde în petecele haineilor, potrivîndu-le la aceeași oră.

Cînd îl induioșază cineva cu aducerile aminte, plînge și fremătă încet numele Djenei lui dragi.

Oprește toate femeile în drum, le cumpănește cu drag din ochi și pe urmă le lasă întristat, negăsînd nici pe una așa de frumoasă ca Djeni.

Bătrînii spun că nu să trece de

NOUTĂȚI

Dr. Aurel Vlad la Biniștinți. Dl. deputat al cercului Orăștie, Dr. Aurel Vlad își va ținea mâna, Duminecă în 11 Februarie n. darea de seamă înaintea alegătorilor săi din Biniștinți, d. a. la orele 2.

Cunoscând însușirea fraților Biniștineni, avem nădejdea unei adunări frumoase și însuflețite.

Dl. inv. Vlad din Biniștinți, a pregătit pe de seară și o producție populară-teatrală cu tineretul din comună.

Regele Carol al României s'a îmbolnăvit de vreo 2 săptămâni, fiind silit a zăcea în pat. A avut loc mare consfătuire de medici, luând parte și un medic profesor dela universitatea din Berlin. I-s'a recomandat liniște. Are la inimă o slăbire venită din îngrășarea ei. — Zilele din urmă nu aduc nici o veste rea, să crede că va trece cu bine peste boală.

Convocare. În conformitate cu punctul 8 al §-ului 20 din Statute, membrele „Reuniunii femeilor române din comitatul Hunedoarei”, precum și toți aceia, cari să interesează de înaintarea și cultura femeii române, prin aceasta să convoacă la adunarea generală ordinară, ce să va ținea Mercuri la 1/14 Februarie 1906 la 3 oare d. m. în localitatea Casinei române din Deva.

La ordinea zilei va fi între alte obiecte și alegerea comitetului, pe un nou period de trei ani.

Deva, la 31 Ianuarie 1906 st. n. Elena Pop Hosszu Longin, prezidentă, Dionisie Ardelean, secretar.

Scrisoare pe ceriu la expoziția națională din București. Publicului care va vizita la vară expoziția națională din București, i-se pregătesc surprinderi frumoase.

În urma unei invențiuni minunate, cu care să pot trimite și restrînge pe cer și pe nori raze de lumină și de colorii, — se vor putea ceti pe nori sau pe cer diferite cuvinte sau se vor vedea diferite scene.

Cu ajutorul acestei trimiteri și restrîngerii de raze și colorii, pe cer se pot reproduce, cu litere de foc, discursuri întregi.

Tot la expoziție ministerul domeniilor va expune și o interesantă sta-

loc. Părul i-a rămas abanos și mustățile-i dorm închircite în creștii gurei.

— N'are nici o rudă în lume?

— Parcă el știe să spue de unde-îl..

Era sdruncinat de cele văzute.

— Hai după dînsul, că știu eu unde-îl ascunzătoarea lui.

L'au găsit pitit după un tufan Brobonit de sudoare, gîfîia cu pripire, tremurînd de spaimă.

— S'a dus pașa, Gheorghe.

L'au ridicat de jos și-au suit brazda prin păpuși până la drum.

În deal străinul face dulce către nebun:

— Gheorghe, de ce nu-ți schimbi hainele?

El să înblînzește și înghină cu încredere:

— Între petecele acestea am închis suflarea caldă a Djenei... vreau să fiu veșnic la sîn cu Djenei a mea...

Îl părăsesc și să întorc în susul drumului spre sat. După cîtiva pași își aruncă ochi înapoi.

Nebunul, sdrênțuit și fără căciulă, s'are copilarăște într'un picior, murmurînd încet o înghinare de cîntec.

...Taratara... Taratara...

Intinericul scădat în răcoare, își întindea arepile peste cuprinsuri...

Ioan Adam.

tistică despre mișcarea populației din România în ultimii 40 ani. Din această statistică se va vedea, că poporul român din Moldova — durere a scăzut la număr în cei din urmă 40 ani, pe cînd populația străină, mai ales izraelită, a crescut. Populațiunea română din orașele Moldovei a scăzut cu 39.000 suflete, pe cînd numărul Ovreilor a crescut cu 61.000 suflete.

Un adio.

Bucium-șasa, la 6. Febr. 1906.

Înainte de a părăsi Munții-Apusen, martori ai unui trecut viforos, dar mărț, doriam să-imi iau rămas bun în persoană dela toți prieteni și cunoscuții, cu cari am muncit împreună vreme de 9 ani!

Timpul scurt de iarnă — și împrejurări gîngășe familiare însă, nu mi-au permis a o face aceasta.

Vin deci pe calea aceasta și zic un rămas bun tuturor preștinilor și cunoscuților mei, și îndeosebi fraților preoți din districtul Roșiei-Montane.

Mulțumindu-le la despărțire din inimă pentru dragostea cu care m'au primit în mijlocul lor și de care nu m'au lipsit nici odată pînă în momentul de față, îi asigur de păstrarea cu drag a memoriei lor și a faptelor săvîrșite împreună!

Dumnezeu cu noi! Adio!

Ariton M. Popa,
protopopul gr.-c. al Rehinului.

Judecată și judecată. Colaboratorul jurist al ziarului „Budapesti Hirlap”, Dr. Edvi Ilés Károly, scrie în numărul de Joi al nimeiței foi un articol care scoate la iveală marea deosebire între judecata dintr'un loc, și cea din alt loc, asupra aceluiași lucru! Iată interesanta faptă arătată de numitul jurist:

„Curtea cu jurați din Pesta, a slobozit ca nevinovat pe un gazetar dela o foaie din Pesta, care, după amănarea mai nouă a dietei, a fost scris în foaia sa, că „Regele prin asta și-a călcat jurămîntul”. „Nu demult însă, tribunalul-regsca din Murăș-Oșorhei și tabla regească au osîndit pentru „vătămarea Maes-tății” pe un muncitor de rînd, pentru-că, în beție, a spus aceeași vorbă. Deși poate acest om beat și-a scos părerea sa, chiar din articolul pe care curtea cu jurați nu l'a aflat vrednic de nici o pedeapsă! Și totuși muncitorul a fost judecat, iar scriitorul slobozit nevinovat”.

Și pornind dela acest fapt, foaia unguerească face cercetări lungi, că dară unde e dreptatea, în ce au spus jurații, cari nu-s judecători cunosători de lege, ci judecă după legea inimii lor, — ori în ce au spus juriile dela tribunalul, răzimați pe paragrafiile legii?

Pildă vrednică. Să scrie, că la pornirea luată de vicșpanul Ioanovitch din comitatul Timiș, funcționarii dela acest comitat, vreo 40 la număr, învață românește pentru a să putea înțelege de-a dreptul cu populațiunea română din comitat.

S'a deschis un curs de învățat limba română, care durează 5 luni, și îl ține profesorul dela pedagogia de stat din Timișoara, dl. Al. Mihuța. Ar putea să iee pildă și slujbașii din celelalte comitate cu populațiunea română, și să învețe toți limba poporului, pentru-că slujbașii sunt pentru popor, nu poporul pentru ei.

Cununie. Dl. Leopold Knapp din Leucușești (Îngă Dobra), își va sârba cununia cu dșoara Lucretia Eugenia Țig din Dobra, la 12 Febr. n., în biserica gr.-or. română din Dobra.

— Dl. Ioan Murgu, învățător în Ficătar (Bănat) își va sârba cununia cu dșoara Livia Aldan, fica dlui inv. Atanasie Aldan din Boldur, la 18 Febr. n., în biserica gr.-or. rom. din Boldur.

Reprezentățiunea teatrală dela Timișoara arangiată cu concursul și sub conducerea dlui Zaharie Bănan,

artist dramatic al Teatrului Național din București, — are loc la 1/14 Februarie 1906, în reduta orășnească (hotelul „Principele de Coroană”).

După producțiune urmează dans.

Venitul curat să destinează fondului înființîndei Episcopii gr.-or. române din Timișoara.

Comitetul arangiator: Emanuel Ungurean, președinte. Dr. Aurel Cosma vicepreședinte. Romulus Carabaș, secretar. Dr. George Adam, cassar și 14 membri.

Alegere de preot. Harnicul tînar dl. Ioan Niță Popescu, cand. de preot, iurist pe anul al IV-lea, cunoscutul cîntăreț de origine din Covășant (comit. Arad), a fost ales în 4 Februarie n., de paroch în puternica comună Toracul mare (comit. Torontal).

Liferarea cării pentru miliția din Orăștie, a luată în arîndă pe anul de față 1906, dl. măcelar Nicolae Opincar din loc.

Răscumpărare. Dl. Ioan Rob, com. în Orăștie, din privilegiul logodnei sale cu dșoara Lucretia Belei, — a dăruiit bisericii gr.-or. rom., din loc, 20 cor., drept răscumpărare a anunțurilor de logodnă.

Tinerimea română din Deva, învita la petrecerea cu dans care va arangia cu privilegiul adunării generale a „Reuniunii femeilor române din comitatul Hunedoarei”, la 1 (14) Februarie 1906 în sala hotelului „Crucea Albă” (Englisch) Venitul curat e destinat pentru „Fondul înființîndului Atelier” a numitel Reuniuni. Petru comitetul arangeator: Dr. Justin Pop, președinte. Dr. Virgil Olariu, secretar.

„Reuniunea de cetire și cîntări” din Săngeorgiu-român invită la producțiunea teatrală, împreună cu concert și joc, care să va arangia la 12 Februarie n. 1906, în salonul de cură „Hebe”. Venitul în favoarea reuniunii de cetire și cîntări din loc.

Moarte. Elisabeta Piso, soție de preot, văduvă după preotul Ilie Piso din Petrifalau, — a răposat în 6 Febr. n., în Cinciș, în etate de 72 ani. — și a fost înmormîntată în 7 Febr.

Societatea de lectură „Ioan Popasoaia” a tinerimei dela institutul teologic-pedagogic diecezan din Caransebeș, invită la Sedința publică, ce va arangia Joi la 2/15 Februarie 1906, în sala mare a hotelului „Pomul verde”. Program bogat: dizertații, declamațiuni, cor și orchestră.

Scumpirea postel: E vorbă că în curînd guvernul vrea să urce taxa pentru dusul scrisorilor, dela 10 la 14 fileri.

Grevă în Lupeni. La băile de carbuni dela Uricani (Îngă Petoșeni) a izbucnit greva lucrătorilor (retragerea din lucru nemulțumiți de soarta lor). Peste 1500 de lucrători stau îndirjiți în grevă. Sunt nemulțumiți de zgîrcentaria celor dela societate. A eșit gendarmerie multă și miliție la fața locului.

Abonamentul nostru.

Prețul regulat de abonament al foii „**Libertatea**”, e 6 cor. Cetitorilor economi din popor, o dăm cu preț redus la 4 cor.

Acolo unde mai mulți vecini să întovărășesc, cel puțin 5 la un loc și cer să le vină foaia la toți 5 sub o legătură — adecă 5 foi, ori mai multe, sub aceiași fașie și adresă, — fiindcă cruțăm și noi la postă și la lucru administrației, — o dăm cu preț redus de 1 fl. 20 cr. (2 cor. 40 fil.) **una fiecare foaie.**

(Domniile inteligenti cu prindere mai bună, sunt rugați a nu să folo-si de scăderile tributului economilor, ci a plăti prețul întreg de 6 cor., căci numai așa putem face cetitorilor din popor atari favoruri de preț).

„**Foaia Interesantă**” să dă deosebit cu **1 cor. pe an pește**

prețul „**Libertății**” din toate formele de sus, ori apoi să vinde cu **1 cr. numărul**, unde să cer mai multe spre vînzare. Să trimită cu „**Libertatea**” sub aceeași legătură, dar' numai celor-ce trimit prețul ei **deosebit pește prețul de mai sus al „Libertății”**.

Cei-ce nu vreau să aibă și „Foaia Interesantă”, pot abona „**Libertatea**” și numai singură.

Cu o „**Libertate**” pot merge încă 3-4 „**Foi Interesante**”, pe care abonentul le procură pentru oarecari vecini ai săi.

„Foaia Interesantă” ca foaie de sine, pe adrese singurate, adecă **cite una sub o adresă, nu să trimită**, ci numai cu „**Libertatea**” la un loc.

Să trimită însă și fără „**Libertatea**”, în pachete deosebite, celor-ce cer un număr mai mare din ea.

Mai nou.

Risipirea dietei.

Foi fruntașe din Pesta scriu, că în cercurile politicilor ce țin a ști lucrurile bine, să ia ca lucru tot mai sigur, că **dieta va fi risipită de tot**, prin scrisoare regală, — unii cred că chiar în decursul acestei luni, alui Februarie, poate urma disolvarea ei, — **fără însă a chema țara la alegere nouă!**

Alegerile vor fi lăsate pe vremuri mai bune, după ce să vor mai fi muțiate unele cerbice patriotice.

De ce?

Scopul risipirii dietei e îndoit: **întîi și întîi** partidele de azi cari țin sfaturi ca partide politice dietale și cu forma că în ele să sfătuesc „**trimișii țării**”, — nu vor mai avea voe a ținea atîtea sfaturi de acest fel, și a slobozit din ele rachete roșii kossuthiste peste țară, — căci guvernul absolutist îi va risipi, cum a făcut-o cu partidul nostru național vechiu dela Sibiu.

A doua oară, după disolvarea dietei, deputații nu mai sunt deputați, și nu mai pot ținea, ca azi, adunări de popor sub titlu de dări de seamă, în care vorbesc ce vreau și nu-i poți aresta, fiind că-i apăra mantaua de deputați, zisă „**drept de imunitate**” (de a nu putea fi atinși), — ci atunci ori nu-le lasă adunarea deloc, ori de vorbește unul un pic mai cu gură plină, îndată îl arestează!

În felul acesta guvernul vrea să rupă legăturile între deputați și alți spriginitori ai lor, și între popor.

Sfășiere între „coaliți”.

În 7. Febr. comitetul conducător al taberilor ce formează **coaliția kossuthistă**, s'a adunat la sfat.

Și a ieșit la iveală că... **oala a crepat pe mai multe locuri!**

Mustăciosul Bánffy, ca și socialistul renegat Vázsonyi, au ridicat voci de nemulțumire asupra purtării kossuthiste în pertractările din urmă cu M. Sa Regele.

Îndeosebi Bánffy e tare pentru a căuta nou temeu de pace, chiar cu „**mari jertfe**”. Și să pare că o va rupe cu soții de pînă acum și va porni silhul pe cîmpuri, doar' dă el de buruiana mintuirii. Buruiana ar fi aceea: să-l facă iară pe el ministru președinte, c'apoi își știe el găsi oameni cari să-l urmeze, de le-or asuda urechile chiar la kossuthistii cu cari s'a pupat acum de-un an de zile în bot.

Zbeut în nisip.

Prevăzînd ce va urma, — că adecă, ca partid politic poate fi oprit a să mai mișca, partidul „**liberal**” vechiu, alui Tisza, a luat hotărîrea, că el să desface ca partid politic, să prefacă în apă ce să zbea în vatra de nisip... Asta ar fi și un fel de „**contopire**” politică în fața stărilor grele. Să între în taberele kossuthiste nu vreau, să stee străini de-oparte, ca azi, încă nu. Ci ca să poată veni totuși în atingere unii cu alții, să vor prefacă în un club social ceva, o casină nouă, unde să se revadă și să urmărească ce să va petrece.

Asemenea să prefacă în camfor ce evaporază și partidul politic „**progresist**”, a lui Fejérváry.

Ca tablă de pușcat în lupta politică grea, va rămînea numai partidul kossuthist și vre-unul din cele întovărășite cu el, — de nu s'or retrage și astea la o parte, după pilda celorlalți.

Soldați împărțiți la gendarmerie. Ca adevărire a zilelor aspre ce au să vină peste țară, ministrul de interne în înțelegere cu ministrul de honvezi, a dat poruncă miliției, să pună la îndemână gendarmeriei ori-unde să arată lipsa, pe cei mai buni soldați, ca să ajute la patrulare și la ținerea rînduiei de lipsă.

Că gendarmii nu să mai ajung cîți să cer.

De fapt de vreo săptămînă vedem și prin Orăștie mergînd în patrule tot un gendarm cu un soldat dela infanterie lîngă el, înarmați.

Soldatul pentru a fi cunoscut că e din cei împărțiți la gendarmerie, are baioneta pe pușcă și pe brațul stîng o legătură albă.

E începutul intrării miliției în slujba de apărare și de făcut rînduială în țară, acolo unde să recere.

Planuri de nebuni?

Ziarul „**Budapesti Hirlap**” are în numărul său de Joi, la rubrica „**Criza**”, următoarea știre despre planurile cu care ar fi umblînd guvernul lui Fejérvári pentru viitor:

Întîi și întîi guvernul vrea să înfrîneze în chip aspru de tot slobozenia „**prea mare**” ce o au foile de a scrie, ducîndu-și gîndurile pînă în păturile de popor cele mai de jos, și cîrmuind simțămîntele mulțimii. Vrea să le pună scălușuri țapene pe gură.

Între altele să spune, că pe foi are de gînd să urce prețul pentru dus pe postă, **de cinci ori așa de mare** cum e azi! Ca să nu mai poată ceti fiecea foaie, ci numai cel-ce are bani mai mulți — căci foile vor fi silite prin asta a să scumpi grozav!

Dacă nici asta n'ar ajuta destul, guvernul va pedepsi pe anumite foi, neplăcute lui, cu aceea, **că le oprește ori-ce drept de a fi duse de postă**, pe un timp oare-care!

Or fi poate și scornituri. Dar' însași foaia unguerească nu le ține de lucruri peste puțină, avînd în vedere zilele de volnicie ce pot urma în ocîrmuirea țării, dacă kossuthistii împedecă mersul și cîrma regulată a ei.

POSTA ADMINISTRAȚIEI

Neplăceri pentru trimitere avem în multe cazuri, pentru-că unii nu dau adresa lor acurată, cu poșta din urmă. Alții își scriu numele așa de grăbit, că nu-l putem ceti. Foaia să trimită și ne vine înapoi, că adresatul (rău scris) nu e cunoscut acolo.

„Ardeleana“

Institut de credit și economii, societate pe acții în Orăștie.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului nostru, să convoacă prin aceasta la

a XX-a adunare generală ordinară

ce să va țină în 8 Martie st. n. 1906, la 10 oare înainte de amiază în localul institutului cu următorul

Program:

1. Deschiderea adunării prin vicepreșed.
2. Prezentarea
 - a) Raportului anual al Direcțiunii;
 - b) raportului anual al comitetului de supraveghiere;
 - c) bilanțului anual;
 - d) contractului încheiat cu Ioan I. Lăpădat secretar prim-comptabil.

3. Decidere asupra rapoartelor, bilanțului, împărțirii profitului curat și asupra contractului cu Ioan I. Lăpădat.

4. Raportul Direcțiunii în privința modificării regulamentului de serviciu și decizie asupra lui.

5. Alegerea alor 3 membri în Direcțiune pe durată de 3 ani, alor 2 membri pe durată de 2 ani și a unui membru pe un an.

6. Eventuale propuneri făcute conform statutelor.

7. Alegerea alor 2 acționari pentru verificarea procesului verbal.

Domnii acționari cari doresc a lua parte la această adunare, fie în persoană, fie prin plenipotențiați, sunt rugați a depune acțiunile și documentele de plenipotență la casa institutului în termenul precizat prin §-ul 20 al statutelor.

Direcțiunea.

Orăștie, 8 Februarie 1906.

CONTUL BILANȚULUI.

Active.

	K	fl.
Casa în numărar	54.524	74
Efecte publice	211.942	50
Realitățile și efectele fondului de penziune	70.524	76
Împrumuturi pe cambii cu giranți	1.762.106	59
» pe cambii cu acop. hipot.	759.591	44
» pe hipotece	542.467	58
» pe obligațiuni cu caventați	249.122	80
Realități K 166.429.54		
după amortizare de 1% » 1.664.30	164.765	24
Mobilier K 8.054.25		
după amortizare de 10% » 805.43	7.248	82
Conturi Curente	99.068	52
Întreprinderea electrică R. Kaess	434.418	70
Diverse conturi debitoare și interese restante	95.044	41
	4.450.826	10

Pasive.

	K	fl.
Capital social	500.000	—
Fond de rezervă K 169.388.91		
» special de rezervă » 144.034.57		
» de penziune » 70.524.76	410.948	24
Interese anticipate pro 1906	40.660	98
Cambii reescomptate și Giro Co. la Banca austro-ung.	689.603	56
Depuneri spre fructificare și Conturi Curente	2.676.634	66
Dividende neridicate	390	—
Diverse conturi creditoare	42.588	85
Profit curat	89.999	81
	4.450.826	10

CONTUL PROFIT și PERDERE.

Spese.

	K	fl.
Interese:		
pentru fondul de rezervă	8.924.25	
» depuneri spre fructificare	120.391.39	
» cambii reescomptate	39.101.21	163.416 85
Spese:		
a) salare	24.361.67	
b) diverse spese	9.979.14	34.340 81
Contribuțiune:		
directă	13.919.59	
de 10% după inter. dela depuneri	12.039.14	25.958 73
Amortisare		
din realități	1.664.30	
» mobilier	805.43	
» pretensiuni dubioase și pierdere de curs la efecte	13.278.04	15.747 77
Profit curat	89.999	81
	329.463	97

Venite.

	K	fl.
Profit transportat din anul trecut	2.221	08
Interese:		
dela împr. pe camb. cu giranți	143.808.16	
» » » » cu acop. hip.	58.246.19	
» » » » hipotece	44.663.99	
» » » » obligaț. cu caventați	23.155.68	
» » de conturi curente	2.684.91	
» efecte publice	7.749.52	280.308 45
Venite din întreprinderea electrică	27.052	28
Luați dela fondul special de rezervă în scopul amortizărilor	9.353	79
Proviziuni	3.180	60
Chirie	7.347	77
	329.463	97

Orăștie, la 31 Decembrie 1905.

Dr. Aurel Vlad m. p.,
director executiv.

Simion Vlad m. p.,
contabil.

DIRECȚIUNEA:

Ilie Popovici m. p.,
v. președ. direct.

Nicolau Andrei m. p.,
membru în direcțiune.

Nicolau Vlad m. p.,
membru în direcțiune.

Danil David m. p.,
membru în direcțiune.

Ioan Branga m. p.,
membru în direcțiune.

Subscripțiunile comitet am examinat conturile prezente și le-am aflat în bună regulă.

Orăștie, la 8 Februarie n. 1906

COMITETUL DE SUPRAVEGHIERE:

Ioan Moța m. p.

Dr. Aurel Oprea m. p.

Ioan Popovici m. p.

Constantin Balcu m. p.

Editor și redactor responsabil: Stefan Popp.

Ofert de căsătorie.

Un tânăr solid și simpatic, farmacist diplomat, dorește căsătoria cu o domnișoară română, cultă și bună menajeră, cu o nestre de 20—25.000 Cor.

Scrisorile cu cereri de informațiuni, le trimite administrația foii la adresa competentă. 2—3

CANCELIST

În cancelaria advocațională a institutului de credit și economii „Ardeleana” din Orăștie, află aplicare un

cancelișt

cu scrisoare bună, care, după puțină, a făcut încă praxă în vre-o cancelarie advocațională ori notarială.

Rugărilor să se adreseze direct la:

Direcțiunea băncii

„ARDELEANA”

1—2

Orăștie (Szászváros).

Nr. 14.

1—3

Publicare de licitațiune.

Pentru edificarea școlii gr.-or. române din Orăștioara-de-sus să va țină licitațiune minuendă în Orăștioara-de-sus, la 5/18 Martie 1906. la orele 2 p. m., în edificiul școlii.

Condițiunile, planul și prelinimarul de spese se pot vedea ori-când la oficiul parochial.

Din ședința comitetului parochial, ținută la 22 Ianuarie 1906.

Ioan Romosan
președinte.

Ioan Baciu
notar.

Convocare.

Onorații membri ai „Reuniunii rom. de înmormintare din Orăștie” sunt prin aceasta invitați, în înțelesul §-lui 14 litera f) din statute, a participa la

a IX-a adunare gen. ordinară a Reuniunii, care să va țină Duminecă în 5/18 Februarie a. c. în o sală a școlii gr. or. române din loc, îndată după eșirea dela biserică.

La ordina zilei:

Agendele prescise de statute și alegerea comitetului și a funcționarilor pe un nou period de 3 ani.

Din ședința dela 6 Febr. 1906 a comitetului Reuniunii.

Comitetul.

ANUNȚ.

În cancelaria subscrierului notar află imediat aplicare un

practicanț sau șcriitor

pe lângă condițiuni favorabile. Loman, în 29 Ianuarie 1906.

Berghezan,

1—1

notar.

u. p. Szászcsor. — Szeben m.)

„Tipografia Nouă”, în Orăștie

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

Bilanțul General încheiat la 31 Decembrie 1905.

Activ		Pasiv	
Cassa { Monedă met. { Aur 77,780.86827 Argint 1,173.38951 Trate aur 31,407.90517	110,362.16295	Capital	12,000.000
Bilete de bancă	36,287.360	Fond de rezervă	21,034.18620
Efecte predate Cassei spre încasare	—	Fond amort. imobil, mobilier și mașini	3,105.04406
Portofoliul român și străin Centrala	49,257.10791	Bilete emise de bancă	273,901.520
Portofoliul român Sucursale și Agenții	14,246.28128	Bonuri de Cassă	4,500.77389
Efecte publice	—	Reescomptul semestrului viitor	174.95079
Efecte fond de rezervă statutar	—	Depozite de retras	81,040.490
Efecte fond amort. imobil, mobilier și mașini	—	Compturi curente	34,911.54779
Cupoane	—		
Imprum. pe efecte publice { Centrala 1,495.000 Sucursale și Agenții 3,282.300	4,777.300		
Imprumuturi pe efecte publice în Ct. Ct. Centrala, Sucursale și Agenții	—		
Imobile	—		
Mobilier și mașini de imprimare	—		
Dobânzi datorate la împrumuturi pe efecte publice	—		
Depozite libere	—		
Diverși { Compt. curente 52,689.49754 " de valori 23,919.20312	76,608.70066		
	430,668.51273		430,668.51273

p. Guvernator: **Anton Carp.**

Director delegat la serv. comptabilității: **Th. Ștefănescu.**

Profit și pierdere încheiată la 31 Decembrie 1905.

Debit.		Credit.	
Salariile personalului de administrație	466.12060	Soldul semestrul I	1,560.78320
Salariile personalului de imprimare	32.160	Dobânzile portofoliului comerc. și diverse benef.	2,314.75082
Chelt. de adm. imp. cătră Centrala 457.33806 Stat, diferite taxe și ind. Suc. și Ag. 77.81647	535.15453	Trate și remise și diverse operațiuni cu străin	1,874.32546
Cheltueli de imprimare	5.49264	Venitul efectelor publice	322.31460
Fondul amortisării imobilelor	45.000		
Fondul amortisării mobilier și mașini de impr.	7.000		
Luminat și încălzit	19.99923		
Drepturi de prezență	17.49570		
Material pentru fabricarea biletelor (usate)	98.14388		
Efecte în suferință: Sucursale și Agenții	2.03950		
Beneficiu net lei 4.843.568, aparținând: Fond de rezervă: Partea rezervei de 20% din benef. 824.71360 Ministerul de finanțe: Partea Statului din benef. 659.77088 Tantiemele consiliului de administrație și de cenzori 230.91980 Cassei de pensii și ajutor a funcționarilor băncii 32.98854	1,728.60608		
Divid. pe 1905 { I. div. de l. 50 — de act. l. 1,200.000 II. " " " 78-90 " " " 1,893.600	3,093.600		
Dividend intragal lei 128-90 de acțiune	—		
De raportat pentru anul viitor	1.57518		
	6,072.17408		6,072.17408

p. Guvernator: **Anton Carp.**

Director delegat la serv. comptabilității, **Th. Ștefănescu.**

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

Situațiunea sumară.

1905	1906	5 Ian.	14 Ian.
15 Ian.			
ACTIV			
72,119.001	{ 55,569.434 Reserva met. Aur 77,192.065 22,630.000 » trate Aur 31,125.000	108,737.538	108,317.065
3,279.193	Argint și diverse monete	1,230.542	1,289.894
43,142.841	Portofoliu Român și Strein	59,296.166	54,436.571
9,608.058	{ *) Impr. contra ef. publice 4,657.400 » » » contcurt. 19,420.511	24,347.712	24,077.911
11,999.940	Fonduri publice	11,999.924	11,999.924
14,732.273	Efectele fondului de rezervă	14,983.507	14,983.507
1,704.546	» » » amortisarea imob. și mat.	2,914.292	2,914.292
5,638.849	Imobili	5,765.679	5,766.603
588.950	Mobilier și Mașini de Imprimare	600.164	600.273
107.369	Cheltueli de Administrațiune	28.588	132.359
79,206.385	Depozite libere	81,472.090	82,216.390
17,777.075	Compturi curinți	15,663.993	18,046.184
16,649.564	Compturi de valori	27,052.993	28,187.168
274,554.044		354,092.559	352,968.141
PASIV			
12,000.000	Capital	12,000.000	12,000.000
19,546.217	Fond de rezervă	21,034.186	21,034.186
2,923.784	Fondul amortisării imobilelor și material	3,105.044	3,105.044
162,787.640	Bilete de Bancă în circulațiune	236,437.000	234,501.450
—	Compturi curente	—	—
90.018	Dobânzi și beneficii diverse	44.239	111.071
79,206.385	Depozite de retras	81,472.090	82,216.390
276,554.044	Scmptul 5	354,092.559	352,968.141
	*) Dobânda 6		

Sz. 1024—1905 végrh.

Arverési hirdetmény.

Alulirótt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a szászvárosi kir. járásbírósnak 1902. évi Sp. II. 689. sz. végzése következtében Dr. Vlád Aurél ügyvéd által képviselt „Ardeleana” javára Medrea Vasile és t. ellen 200 kor. s jár. erejéig 1905. évi Nov. hó 15-én foganatosított kielégítési

végrehajtás után le- és felülfoglalt és 782 koronára becsült következő ingóságok. u. m.: kukoricza, buza, sertés, szén, szekér és szarvasmarha nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek az algyógyi kir. járásbírósnak 1905-ik évi V. 430/4 számú végzése folytán 200 kor. tőkekövetelés ennek 1901. évi Jan. hó 15-ik napjától járó 8% kamatai, 1/2%- váltódíj és eddig összesen 91 kor. 87 filérben bíróság

már megállapított költségek erejéig, végrehajtást szenvedők lakásán Erdőfalva községében leendő eszközzésére 1906. évi február hó 26-ik najának d. e. 10 órája határidőül kitzetetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárveresendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Algyógyon 1906. évi ján. hó 27-ik napján.

Ruszuly Imre,
kir. bir. végrehajtó.

Árverési hirdetmény.

Szeben vármegye Zsinna község határában Zsinnai községi iskola tulajdonát képező Dealu lung nevű erdőrészben engedélyezet mintegy 84.8 kat. hold területén lévő 12211 köbméter bükkhasáb-fának és 3053 köbméter bükkdorongfának alkalmas tűzifa f. é. február hó 18-án d. u. 2 órakor Zsinna község házánál zárt ajánlatokkal egybekötött nyilvános árverésen fog eladatni.

Kikiáltási ár 12822 kor. 60 fil. Bánatpénz 1282 korona. Utóajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Írásbeli zárt ajánlatokhoz a kiirt bánatpénz csatolandó. Az általános árverési és szerződési feltételek a szerdahelyi m. kir. erdőgondnokságnál és a község (házánál) előljárásnál a hivatalos órákban megtekinthetők.

Zsinna 1906 évi január hó 17-én.

A községi előljárásság:

Panfilie Bestu

2-3

Streulea
jegyző

Înștiințare.

Aduc la cunoștința on. public, că stînd permanent, timp mai îndelungat aici în oraș, deschid

*** pentru dame ***
școală de desen și pictură liberă și de pictat în oleu
*** și de pictat în oleu ***

Dau instrucțiune în decemnul liber, creyon, pictură de pastell, — tempera, — și oleu, pe mătăsă ori pânză, — la dorință și desenul email pe porcelană (și fără ardere e trainc).

Cu informații mai amănunțite sersesc în atelier: **Strada apei 22.** Dau și ore acasă.

Cu stimă

Carol Vasadi Kalicza,
pictor academic.

1-6

Cumpărați:

POEZII

de **Victor Bontescu**
un volum elegant și bine apreciat, franco cu — **Cor. 1.60.**

Aviz.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că făcînd o călătorie artistică dela Pesta prin țară, m'am stabilit în acest oraș și am arangiat un

șalon de piçtură

în care gîtesc după natură ori după fotografie, **tablouri de mărime naturală** în oleu, pe pânză, dela mărimea bustului pîn' la cea naturală. Execuție fidelă, pe lingă garanță.

Primesc ori-ce lucrări din această bransă, **icoane de altar și icoane sfinte;** repararea de icoane vechi; la comandă **peisaje și chipuri de pe natură.**

Cea mai frumoasă și mai prețioasă relievie familiară, cea mai plăcută surprindere familiară, este: a eterniza după fotografie chipul morților, — ceea-ce promit a pregăti în modul cel mai fidel după explicarea cum îi era coloarea, părul, fața, și în cel mai scurt timp.

Atelier: Strada apei 22 (casa J. Jurcoviici.)

Domni și dame ce să interesează de această artă sunt oricînd binevăzuți.

Cu stimă

Carol Vasadi Kalicza.

1-10

pictor academic.

Înainte de întrebuintare.

După întrebuintare.

Conținutul medicamentelor de mai jos sunt folosite de cei mai renumiți profesori și medici și sunt recunoscute de cele mai bune.

Demeter soluț. kalisulfoguaicol,

contra tusei, răgușelii, durerii de piept, ofitei, tusei măgărești, cașturalui, astmei, greutății de respirat, lîngoarei și tusei săci.
Vindecă sigur și repede.
Prețul 2 cor.

Capșic unsoare. Contra durerii de oase, podagrei, reumatismului, recelilor, durerilor de cap, dinți și nervi, precum și scrintiturilor. Cele mai bătrîne boale le vindecă. **Prețul 2 cor.**

Centarin. Contra morburilor de stomach, precum lipsa de apetit, mistuirea rea, catharul, și aprinderea de stomach, greața și vomarea, sgirciurile cele mai grele. Leac sigur. Folosește și la curățirea singelui. **Prețul 2 cor.**

Kaljodsarsaparil. Mijloc excelent pentru curățirea singelui la sifilis, morburile tineretelor. **1 sticlă 2 cor.**

Laxobombs. Inchiderea scaunului e cauza diferitelor morburi, precum palpitatea de inimă, amețeli, dureri de cap și altele. Deci cini suferă de inchiderea scaunului numai decit să comandeză **Laxobombs,** zaharele purgative, plăcute și dulci la luat. **Prețul 80 fileri.**

Cornel Demeter,
apotecar în **Orăștie,**
(Szászváros), apoteca Vlad,
(lingă collegium).

